

Södertörns högskola | Institutionen för lärarutbildningen
Utbildningsvetenskap, Avancerad nivå | Examensarbete 15 hp |
Höstterminen 2011

”Flickor och pojkar går i samma klass i Sverige”

- En undersökning om nyanlända elevers syn och
uppfattning om den svenska skolan.

Av: Morvarid Razmgah
Handledare: Elin Gardeström

Abstract

Title: "Girls and boys attend the same classes in Sweden– a research of newly arrived students views and perceptions of the Swedish school.

Autumm: 2011

Author: Morvarid Razmgah

Mentor: Elin Gardeström

The purpose of my study was to find out about the newly arrived students' views and perceptions of the Swedish high school, how this vision and perception looked like before they moved here, and if it has changed. I also wanted to find out how they perceived the meeting with the Swedish school, and if they believed that this meeting should or could be improved. In this study, I used a qualitative research method, the phenomenological method, in which I have used qualitative research interviews to collect the empirical data and detect patterns in my research. The theory I used is cultural encounters, and with it, I try to understand how people with different cultural backgrounds create interactions to work together in communities. I also wanted to understand how the students thought and acted, based on their cultural backgrounds.

What I concluded was that in all, the newly arrived students' views and perceptions of the Swedish school before they moved here was relatively positive. The views and perceptions of most of the students consist quite well with the ones they have today. But for those that it doesn't, the explanations could be many. One of the reasons was how they had been treated by the school, another was the lack of existence of Swedish speaking students, that forced the newly arrived ones to associate with the ones that spoke the same mother tongue. Also, the educational level seemed to be too low for some students. The treatment they all received looked similar, but some of the students mentioned that the Swedish school needed to develop the introduction classes so that the students with similar expertise could develop in the same rate.

It is to be mentioned that the title of my research is a quote from one of the students I interviewed.

Keywords: Newly arrived students', view, perception, treatment, cultural encounters.

Nyckelord: Nyanlända elever, syn, uppfattning, bemötande, kulturmöten.

Innehållsförteckning

1. Inledning och bakgrund	4
1.1 Skolinspektionens kvalitetsgranskning	5
2. Definitioner	8
2.1 Nyanlända elever	8
2.2 Förberedelseklass och IVIK	8
2.3 Kulturmöten	8
3. Syfte och frågeställning	9
3.1 Frågeställning:	9
4. Tidigare forskning	10
4.1 Ulrika Wigg – Bryta upp och börja om – berättelser om flyktingskap, skolgång och identitet	10
4.2 Nihad Bunar – Nyanlända och lärande – en forskningsöversikt om nyanlända elever i den svenska skolan	11
5. Teori	14
6. Metod	17
6.1 Kvalitativa intervjuer	17
6.2 Fenomenologisk metodansats	18
6.3 Etiska ställningstaganden	21
6.4 Bearbetning	22
6.5 Genomförande	22
6.7 Urval	23
7. Analys och resultat	24
7.1 Bakgrundsinformation	24
7.2 De nyanlända elevernas syn/uppfattning om den svenska skolan innan de började där	25
7.3 De nyanlända eleverna syn/uppfattning om den svenska skolan idag	27
7.4 De nyanlända elevernas åsikter om bemötandet av den svenska skolan	31
8. Sammanfattning och diskussion	35
9. Litteratur och källförteckning	39
10. Bilaga	41

1. Inledning och bakgrund

I Sverige tar man varje år emot nyanlända elever i skolorna. Många av dessa elever kommer från svält, konflikt- och krigsdrabbade länder. Dessa elever upplever stora förändringar när de flyttar till Sverige. De måste nu anpassa sig till ett nytt och okänt samhälle och kultur, vilket i många fall kan påverka dem både psykiskt och fysiskt.¹

Det som de nyanlända eleverna har gemensamt är att de alla har brutit upp med sina tidigare liv. Alla har de olika upplevelser om sin ankomst till Sverige, vissa har uppehållstillstånd andra inte. En del av de nyanlända elevernas föräldrar har arbete eller studerar och andra inte. De nyanlända elevernas skolbakgrund ser olika ut, vissa har tidigare gått i skolan, medan andra aldrig fått någon möjlighet till detta. Dessa elever har ofta en redan målad bild av hur skolsystemet ser ut i deras hemländer och därför kan det svenska systemet verka främmande och något som man har svårt att förstå sig på. Detta bidrar till att den svenska skolan måste ta till sig ett ansvar att så tydligt som möjligt klargöra de mål som eleven förväntas uppnå och på vilket sätt man kan arbeta för att uppnå målen.²

I Sverige så har man ungefär samma regler och bestämmelser för nyanlända elever som man har för alla de andra eleverna i skolan, med några få undantag. Alla elever ska tillgodoses med skolans likvärdighet och rätten till utbildning, man ska anpassa utbildningen efter varje elevs individuella behov och förutsättningar.³

Hur kommunerna hantera de nyanlända ser mycket olika ut, det kan man se i flera rapporter som både Skolverket och Skolinspektionen har genomfört. Studier har även visat att undervisningen som tilldelas de nyanlända inte alltid är den bästa, eller den de har rätt till. Det efterlyses tydligare riktlinjer och en bredare syn på ämnet, både på skol- och kommunnivå. Det talas också om att man behöver synliggöra de nyanländas skolresultat så att man på ett

¹ Skolverket, *Om nyanlända elever*, 2010-08-05, hämtad 2011-12-15, <http://www.skolverket.se/skolutveckling/nyanlandna_barn_och_ungdomar/allmanna_rad>.

² ibid.

³ ibid.

bättre sätt kan följa dessa elever skolutveckling så de går åt rätt riktning i utbildningen och på så sätt har större chans att nå de nationella målen i skolan.⁴

I den här undersökningen kommer jag att studera elevernas synsätt på olika företeelser om den svenska skola, vilket är ovanligt då det finns väldigt lite forskning just från deras håll. Många som har forskat kring nyanlända elever, beskriver samhället och skolans syn på de nyanlända eleverna. Jag kommer att försöka få fram vad de nyanlända eleverna anser om den svenska skolan, ämnet blir alltså omvänt.

1.1 Skolinspektionens kvalitetsgranskning

Skolinspektionen har med Iréne Sehlin, ansvarig i undervisningsrådet som projektledare, utfört en kvalitetsgranskning på ett antal skolor (14 kommuner och 34 skolor) i Sverige där de granskar nyanlända elevers rätt till god utbildning i en trygg miljö som ska stimulera deras utveckling och lärande. De har genomfört intervjuer med olika företrädare för bland annat kommuner och politiker, samt rektorer, lärare och elever. I de skolor som har besökts, har det genomförts enkäter som lärare besvarat och eleverna har även i samband med intervjuerna gett skriftliga berättelser på sina möten med den svenska skolan. Skolinspektionen har även vid verksamhets- och lektionsbesök observerat och haft spontana samtal med både lärare och elever i olika lokaler i skolan, som till exempel matsalar, korridorer och på skolgårdar.⁵

De menar att de nyanlända eleverna som tillhör en heterogen grupp behöver ses som enskilda individer och därför behöver man individualisera alla ämnen för varje elev. Granskningen har visat att skolorna ofta följer en rutinmässig placering och sätter eleverna i introduktionsklasser där undervisningen är på samma nivå för samtliga elever, oavsett deras olika bakgrunder och behov. Skolinspektionen menar att man behöver göra djupare kartläggningar för att ta reda på elevernas olika kunskaper och skolbakgrunder för att på så sätt få eleven att utvecklas

⁴ Skolverket, *Nyanlända barn och ungdomar*, 2011-02-14, hämtad 2011-12-15, <http://www.skolverket.se/skolutveckling/nyanlanda_barn_och_ungdomar>.

⁵ Skolinspektionen, *Så gjordes granskningen*, 2011-01-11, hämtad 2012-01-01. <<http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Genomforda-kvalitetsgranskningar/Nyanlanda/Sa-gjordes-granskningen/>>.

snabbare i sitt nya hemland, Sverige. Det har visat sig i granskningen att väldigt få skolor strävar efter att ta reda på vad eleverna kan, man har istället fokuserat på vad de inte kan.⁶

Kvalitetsgranskningen har visat att de nyanlända eleverna bemöts olika av skolor och kommuner och hur dessa elever introduceras i skolorna varierar stort. Det har visat sig vara en stor skillnad på bemötandet och informationen som ges dessa elever i de granskade skolorna. Den information som ges är ofta på svenska, vilket de flesta av dessa elever inte kan från början. I vissa kommuner finns informationen på flera olika språk, och man använder sig också av tolk för att föra vidare den information som ges. I samband med Skolinspektionens granskning så har flertalet kommuner arbetat fram olika riktlinjer för hur man ska motta och introducera dessa elever i samband med skolstarten. I ett flertal intervjuer som skolinspektionen har utfört har man kommit fram till att flertal elever har fått vänta en lång tid innan de fått börja i skolan, och att vägen dit varit lång och trasslig.⁷

Alla de granskade kommunerna och skolorna genomför en form av kartläggning när det gäller de nyanlända elevernas tidigare kunskaper. Däremot så begränsas denna kartläggning till att endast gälla elevernas kunskaper i det svenska språket och matematik. Det framgår även att man tar hänsyn till elevernas skolbakgrund och antal år de gått i skolan sedan tidigare. Att man inte tar hänsyn till elevernas andra kunskaper bidrar till att den individuella planeringen för varje elev inte går att nå. Detta är egentligen något som eleverna har rätt till då de både enligt grundskoleförordningen 10 och gymnasieförordningen 11 har rätt till med något undantag, att provas i samtliga ämnen och kurser som finns i skolan. Man har inte funnit att de granskade kommunerna ska ha följt dessa möjligheter. Anledningen till detta, menar lärare och personal på skolan är att eleverna inte behärskar det svenska språket, att det är därför man inte har haft någon möjlighet till att pröva elevernas tidigare kunskaper.⁸

Vid olika samtal och intervjuer som Skolinspektionen har utfört så har det visat sig att många nyanlända elever känner att de trivs eller är trygga i skolan. Samtidigt så finns det studier som visar på att dessa elever ofta är isolerade från de övriga eleverna i skolan. I intervjuerna som

⁶Skolinspektionen. *Utbildning för nyanlända elever– rätten till en god utbildning i en trygg miljö*. Övergripande granskningsrapport 2009:3. s. 7.

⁷ Skolinspektionen, 2009:03, s. 14.

⁸ *ibid.*, s. 15.

man har utfört visar det sig även att de nyanlända eleverna sällan har svenskfödda elever som kamrater. Detta tror de i Skolinspektionen beror på att det finns nyanlända elever som placeras i lokaler som är avskilda från de övriga i skolan.⁹

I granskningen har man fått uppgifter om att samtliga skolor och kommuner arbetar för att introducera de nyanlända eleverna så snabbt som möjligt för att de ska kunna delta i den reguljära undervisningen i skolan. Man har däremot kommit fram till att det inte ser ut så i verkligheten, då Skolinspektionen menar att det tar för lång tid för eleverna att genomgå den så kallade introduktionen för att sedan delta i den reguljära undervisningen i de samtliga ämnena.¹⁰ Något som är vanligt bland nyanlända elever är att de ibland tillbringar upp till tre år (fyra år i sällsynta fall) i förberedelseklasserna innan de flyttar vidare. Många elever som svarat på intervjuerna menar att de känner att de har fastnat i förberedelseklasserna och IVIK, att de vill att takten på undervisningen ska gå snabbare så de kan bli en del av de reguljära klasserna. Olika företrädare för skolor och kommunerna menar att det finns organisatoriska skäl till varför det är så, de menar att det finns fall då det varit problematiskt när man flyttat över en elev från förberedelseklassen till den reguljära undervisningen. Man har även sett fall där lärarna i förberedelseklasserna skapar ett så kallat ”Moder-Teresa-syndrom”, där läraren blir som en beskyddare över eleven och vill hålla kvar eleven för att han/hon inte ska behöva konfronteras med andra elever eller lärare innan han/hon är mogen för det.¹¹ Det har även visat sig att lärarna i den reguljära undervisningen har visat ett motstånd i att ta emot dessa elever då de bedömer att de inte har tillräcklig kunskap i det svenska språket för att på så sätt kunna följa med i undervisningen. Anledningen till detta beror på att man haft elever som har övergått till den reguljära undervisningen, men som senare inte klarat av undervisningen på svenska och därför har blivit tvungen att gå tillbaka till förberedelseklassen. Detsamma har skett hos IVIK-elever, fall där det ibland tagit flera år innan de har fått övergå till ett nationellt program.¹²

⁹ *ibid.*, s. 15-16.

¹⁰ *ibid.*, s. 21.

¹¹ Skolinspektionen, 2009:03, s. 21.

¹² *ibid.*, s. 21.

2. Definitioner

2.1 Nyanlända elever

Med nyanlända elever menar jag elever som är födda utanför Sverige och har utlandsfödda föräldrar. Elever som bott i Sverige i ett mindre antal år, ofta 0-3 år (i denna studie) och som går i en så kalla förberedelseklass (IVIK) där man bland annat lär sig svenska.

I Skolinspektionens kvalitetsgranskning beskriver man nyanlända elever så här: ”Med nyanlända elever avses elever som inte har svenska som modersmål och inte heller behärskar det svenska språket och som anländer nära skolstarten eller under sin skoltid.”¹³

2.2 Förberedelseklass och IVIK

Jag har valt att följa skolverkets definitioner av både förberedelseklass och IVIK då förklaringarna stämmer in på det jag menar med båda dessa begrepp. Skolverkets definition av Förberedelseklass: ”Grupp eller klass där nyanlända elever i grundskolan får introduktion och grundläggande svenskundervisning.”¹⁴

Skolverkets definition av IVIK: ”Introduktionsutbildning för nyanlända elever inom ramen för gymnasieskolans individuella program.”¹⁵

2.3 Kulturmöten

Kulturmöten sker när människor med olika kulturella bakgrunder, livsstilar och kunskaper möter varandra. Nationalencyklopedins förklaring är: ”För att kulturmöten skall leda till kommunikation och ömsesidig förståelse behövs kunskaper om olika kulturers värderingar, särart och traditioner och om hur kulturskillnader kan hanteras i det dagliga livet.”¹⁶

¹³ Skolinspektionen, *Utbildning för nyanlända elever – rätten till en god utbildning i en trygg miljö*. Övergripande granskningsrapport 2009:3, s. 6.

¹⁴ Skolverket, *Allmänna råd för utbildning av nyanlända elever*. Stockholm 2008, s. 6.

¹⁵ *ibid.*, s. 6.

¹⁶ Nationalencyklopedin, Kulturmöten, hämtad 2012-01-03. <<http://www.ne.se/kulturmöten>>

3. Syfte och frågeställning

Jag vill undersöka nyanlända elevers föreställningar om den svenska skolan före invandringen till Sverige. Vad visste dessa elever om den svenska skolan innan de flyttade hit, och har denna kunskap på något vis ändrats eller är den densamma. Många kanske inte ens visste något om den svenska skolan, eller kanske tycker att den information de fick i början innan de flyttade till Sverige, inte stämmer överens med verkligheten. Jag vill försöka att ställa de erfarenheter eleverna bär med sig sedan tidigare mot de upplevelser de har av den svenska skolan idag.

3.1 Frågeställning:

- Vilken syn och uppfattning hade nyanlända elever om den svenska skolan innan de började där?
- Har deras syn och uppfattning ändrats sedan de började skolan, och om den har det, på vilket sätt?
- Vad har de nyanlända eleverna för åsikter om bemötandet av dem?

4. Tidigare forskning

Jag har inte hittat någon tidigare forskning där man undersöker nyanlända elever syn eller uppfattning om den svenska skolan. Jag har däremot valt att använda två, enligt mig relevanta undersökningar som jag tycker känns nära ämnet.

4.1 Ulrika Wigg – Bryta upp och börja om – berättelser om flyktingskap, skolgång och identitet

Ulrika Wigg som är doktor i pedagogik och utbildad vid institutionen för beteendevetenskap och lärande vid Linköpings universitet, skriver i sin avhandling *Bryta upp och börja om – berättelser om flyktingskap, skolgång och identitet*, om hur bland annat nyanlända eleverna tas emot i skolan. Hon har kommit fram till att det under 90-talet såg ganska olika ut. Alla barn har rätt till skolgång, även de som är asylsökande och hon beskriver vart denna undervisning kunde ske. Hon skriver hur eleverna kunde gå i klasser som låg på förläggningar, där man gick i klasser innan de förberedelseklasser som fanns i kommunens skolor. Systemet för skolgången av nyanlände har alltså sett olika ut över tid och rum, samt att det har och fortfarande skiljer sig mellan kommunerna.¹⁷

Det finns en skyldighet bland kommunerna att upprätta en introduktionsplan för nyanlända elever där man i skolorna ska erbjuda en introduktion för alla elever som har uppehållstillstånd. Detta betyder att alla skolor måste ta hänsyn till alla elevers behov, vare sig de är nyanlända eller barn med särskilda behov.¹⁸ Men det finns inget som säger hur detta ska ske, det varierar som sagt från kommun till kommun. Vissa skolor som är större har förberedelseklasser medan de mindre kanske måste komma på individuella lösningar för hur de ska ta emot och inskola en elev. I dessa förberedelseklasser så fokuserar man på att lära

¹⁷ Wigg, Ulrika, *Bryta upp och börja om – berättelser om flyktingskap, skolgång och identitet*. Linköpings Universitet 2008, s. 10.

¹⁸ Myndigheten för skolutveckling, *Vid sedan av eller mitt i? Om undervisningen för sent anlända elever i grund- och gymnasieskolan*. Liber distribution. Stockholm 2005, citerad i Wigg Ulrika, *Bryta upp och börja om – berättelser om flyktingskap, skolgång och identitet*. Linköpings Universitet 2008, s. 10.

eleverna vissa kärnämnen, bland annat matematik, men fokusen ligger på språket.¹⁹ I en förberedelseklass finns det elever i olika åldrar. Det finns kartläggningar som visar att vissa elever inte är nöjda med de blandade åldrarna i förberedelseklasserna, då de anser att deras behov inte tillgodoses därför att man alltid anpassar tempot i klassen till den lägsta nivån. Det är när man bedömer att en elev är ”redo” som denne flyttas vidare till en vanlig klass, vilket vanligtvis är någon klass under sin egen åldersgrupp, på grund av att man missar mycket av undervisningen som sker i sin egen åldersgruppsklass då man är i förberedelseklassen.²⁰

Wigg nämner även i sin avhandling att det finns studier som visar på att elever som tillbringat för kort tid i förberedelseklasserna och snabbt övergår till de reguljära klasserna kan hamna efter i skolarbetet, detsamma gäller de som går i förberedelseklasserna för länge. Det har visat sig att en successiv övergång, där eleverna läser ett eller två ämnen i taget med de reguljära klasserna har varit bättre för den nyanlända eleven.²¹

Myndigheten för skolutveckling gjorde i början av 2000-talet en enkätstudie bland nyanlända elever. De kom fram till att ungefär hälften av dem som svarat på enkäten var nöjda med den hjälp och det stöd de fick i skolan, medan den andra hälften var missnöjd. Det framkom också att många elever kände sig mindre trygga i skolan, och även en del hade svarat att de någon gång hade blivit orättvist behandlade av lärare, eller att de hade mobbats av andra elever.²²

4.2 Nihad Bunar – Nyanlända och lärande – en forskningsöversikt om nyanlända elever i den svenska skolan

Nihad Bunar arbetar som professor på barn och ungdomsvetenskapliga institutionen vid Stockholms Universitet. Han har genomfört en undersökning, *Nyanlända och lärande – en*

¹⁹ Blob, M, *Skolintroduktion för nyanlända flykting- och invandrarbarn. En översiktsstudie av arbete i fyra storstadskommuner*. Bilaga till Rapport integration. Norrköping: Integrationsverket 2003, citerad i Wigg, Ulrika, Bryta upp och börja om- berättelser om flyktingskap, skolgång och identitet. Linköpings Universitet 2008, s. 10.

²⁰ Wigg 2008, s. 10-11.

²¹ *ibid.*, s. 11.

²² Myndigheten för skolutveckling, *Vid sedan av eller mitt i? Om undervisningen för sent anlända elever i grund- och gymnasieskolan*. Liber distribution. Stockholm 2005, citerad i Wigg, Ulrika, *Bryta upp och börja om- berättelser om flyktingskap, skolgång och identitet*. Linköpings Universitet 2008, s. 11.

forskningsöversikt om nyanlända elever i den svenska skolan, där han studerar vilken storsts forskning det har gjorts kring nyanlända elever i Sverige för att ta reda på eventuella kunskapsluckor i forskningen om dessa elever. Han presenterar olika forskares avhandlingar och material, bland annat Ulrika Wigg, för att se vad de kommit fram till. Bunar menar att forskningen kring de nyanlända elevernas skolintroduktion är strikt avgränsad, och att det inte finns så mycket att ta reda på kring detta. Hans ambition var att ta reda på hur de nyanlända elevernas skolgång efter introduktionen såg ut.²³

Bunar menar att nyanlända barn och ungdomar ofta förväxlas med flyktingbarn. Den juridiska skillnaden är att nyanlända elever har uppehållstillstånd, vilket flyktingbarnen inte har. I många länder så får flyktingbarn gå i den ordinarie skolan (förberedelseklasser eller IVIK), eller så går de i någon av flyktingförläggningarnas skolanläggningar, i vissa fall så får även illegala barn, eller ”papperslösa” rätten till att gå i skolan.²⁴

I sin undersökning har Bunar kommit fram till att många länder har någon form av förberedelseklasser. Hur dessa styrs skiljer sig däremot åt från land till land. Forskarna i hans undersökning har utfört kvalitativa studier där det har visat sig vara en stor variation i hur man bemöter och hanterar nyanlända elever världen över, och i Sverige. Det har diskuterats om hur man ska bemöta dessa elever och om de ska finnas särskilda klasser för nyanlända, eller om de ska börja i reguljära klasser från början.²⁵

Bunar visar på en stor splittring i frågan om hur man ska placera de nyanlända eleverna, då han skriver att risken för isolering och stigmatisering kan bli stor om man inte har tydliga riktlinjer och läroplaner för hur man ska hantera de nyanlända eleverna. Han menar att det behövs resurser och utbildade lärare med erfarenhet för att hjälpa dessa elever i deras kommande och fortsatta utbildning. Bunar fortsätter skriva hur många av forskarna kommit fram till att elever som tidigt flyttas över till de reguljära klasserna, utan tillräckliga kunskaper i det svenska språket, riskerar att flyttas tillbaka då lärarna inte hinner, eller har tillräckligt med erfarenhet eller resurser som behövs för att ge eleven den hjälp hon eller han behöver. Detta kan leda till en ”*social isolering i klassrummet*”, menar Bunar, och påpekar hur det kan

²³Bunar, Nihad, *Nyanlända och lärande – en forskningsöversikt om nyanlända elever i den svenska skolan*, Vetenskapsrådet, Rapportnummer 6:2010, s. 11.

²⁴ *ibid.*, s. 109.

²⁵ *ibid.*

leda till att den nyanlända eleven känner sig ”mindre smart”. Allt detta bidrar i många fall till elevens låga prestationer och ibland till avhopp, vilket föräldrarna klandrar lärarna för.²⁶

Hans slutsatser är att det bästa för de nyanlända eleverna verkar vara en förberedelseklass med en begränsad tidsperiod. Att eleverna tillbringar cirka 6-12 månaders tid där, och att man samråder med föräldrarna. Han kommer även fram till att den lämpligaste placeringen av klassen är när den är inuti skolbyggnaden, så att eleverna har en nära samverkan med de reguljära klasserna. Bunar menar att de nyanlända eleverna från första dagen successivt bör delta i aktiviteter och ämnen som inte kräver någon hög språkkunskap. Genom de nyanlända eleverna närvaro på skolan, och information som ges till de övriga eleverna, kan man minska den segregation som uppstår mellan de nyanlända, skolan och samhället. Bunar skriver att det även talas om en parallell satsning på det svenska språket och modersmålet, att man med hjälp av båda dessa kan hjälpa till att avlösa segregationen. Det finns idéer om att man från första dagen borde tilldela de nyanlända eleverna två mentorer, en som talar svenska och en annan som talar samma modersmåls som den nyanlända eleven, för att eleven bättre ska introduceras in i den svenska skolan. Forskarna i Bunars undersökning kommer även fram till att det bör finnas tydliga läroplaner och läromedel som är baserade på forskning, som man ständigt följer upp och utvärderar. Bunar menar att detta bara är några inslag på hur organiseringen av mottagandet av de nyanlända kan se ut då man vill undvika segregation eller också för tidig integration. Han menar att detta i egentligen kan leda till en ännu större segregation för eleverna.²⁷

²⁶ Bunar 6:2010, s. 110.

²⁷ *ibid.*, s. 109-110.

5. Teori

Jonas Stier som är docent i sociologi vid Mälardalens högskola har skrivit en bok som heter *Kulturmöten – en introduktion till interkulturella studier*. I sin bok så skriver han om olika sorters kulturmöten och hur och på vilka sätt dessa förekommer. Stier menar att kulturmöten har förekommit så länge som det funnits människor på jorden. Det finns olika exempel på hur människor redan för 2500 år sedan reste runt och försökte förstå världen eller betvinga andra folkslag.²⁸

Stier menar att vi kan förstå olika kulturer när vi studerar beteenden och observerar olika mönster, handlingar och händelser inom olika grupper. Kulturen reglerar samspelet mellan människorna i ett samhälle. Han fortsätter beskriva hur man kan se kulturer som en mängd olika och sammankopplade komponenter som utgörs av bland annat olika värden, normer och regler. Stier konstaterar att kulturmöten omfattar en slags ömsesidig påverkan där det sker en social interaktion mellan människor. Man kan känna igen det då ett möte med det främmande eller främlingen sker, eller bara något som är annorlunda det egna.²⁹

Stier antyder att människor får för sig att andra beter sig på ett visst sätt bara för att de exempelvis är svenskar, tyskar, araber eller muslimer. De tar inte hänsyn till andra faktorer som kan ha stor betydelse för varför människor handlar eller beter sig som de gör. Han menar att det även finns kulturella skillnader mellan människor som bor i storstaden eller ute på landsbygden i samma land.³⁰

I boken *Kulturmöten*, så skriver Stier om olika nivåer av kulturer där bland annat gruppnivå förekommer. Han menar att på gruppnivå så kan även olika kulturer förekomma. Några exempel på dessa kulturer är organisationskulturen på ett företag, inom en kompisgrupp eller kulturen i en familj. Stier förklarar att även sådana kulturer kan skilja sig från de mer övergripliga samhällskulturerna, vilket är att beakta när man talar om kulturskillnader och möten.³¹

²⁸ Stier, Jonas, *Kulturmöten- En introduktion till interkulturella studier*, Studentlitteratur AB, Lund, 2004, s. 15.

²⁹ *ibid.*, s. 22-26.

³⁰ *ibid.*, s. 28.

³¹ *ibid.*, s. 29.

Han fortsätter med att skriva hur samspel mellan människor lär oss mer om kulturer. Till exempel när någon säger hur vi ska eller inte ska bete oss, eller förklarar vad som är rätt och fel. Det är ofta i barndomen och i ungdomsåren som vi lär oss om kulturen. Vi stöter på nya lärdomar och upplevelser varje dag, vi träffar människor från andra länder, eller så kanske vi själva flyttar utomlands. Med detta så måste vi göra oss av med vissa gamla inlärdade beteenden- och tankemönster som Stier kallar det, för att samtidigt tillskriva oss nya för att på så sätt fungera ihop i sociala sammanhang.³²

Människor har sedan urminnes tid varit rädda, reserverade eller fientliga inför främlingar och det man inte känner igen enligt Stier. Han förklarar varför det kan ha varit så, att det kan ha berott på att man förr trodde att främlingar bringade olycka och död med dig. Ofta så fick främlingar stå som syndabock för allt det onda som hände vi-gruppen. Stier fortsätter med att skriva hur en främling inte behöver vara någon som bor långt ifrån oss, eller vara någon nykomling, denne kan även befinna sig nära oss. En främling behöver inte vara någon som man har bristande kunskaper om, ofta har man kunskap om främlingen, vilket inte alltid stämmer. Stier menar att det är just den kunskapen som gör det möjligt för vi-gruppen att avgöra att främlingen skiljer sig från normen.³³

Även om kulturmöten är sammanträffanden med det okända eller det främmande, så är det även ett möte med det annorlunda. Med det menar Stier att vi inte behöver vara obekanta med det annorlunda, utan att vi tycker att det avviker från vår egen kultur. Han menar att det är i sådana möten som bland annat vår främlingsrädsla träder fram. Denna rädsla är en negativ känsla inför den främmande kulturen och de okända.³⁴

Stier skriver även om kulturella grupper. Han förklarar hur olika människor som känner tillhörighet till samma kultur och etnicitet dras till varandra, och upprättar sociala band. Den kulturella gemenskapen ger en trygghet och därför så väljer ibland människor med samma kulturella behörighet att stödja varandra, då de delar samma normer och värden.³⁵ Stier menar

³² Stier 2004, s. 85.

³³ *ibid.*, s. 104-105.

³⁴ *ibid.*, s. 125.

³⁵ *ibid.*, s. 97-98.

att dessa grupper ofta delar samma traditioner, vanor och språk vilket skiljer dem från andra grupper i samhället.³⁶

Även synen på kunskap skiljer sig åt från kultur till kultur enligt Stier. I olika kulturer värderar man kunskap på olika sätt, även vem som har kunskapsföreträde skiljer sig åt mellan kulturerna. Stier menar att västvärlden värderar vetenskaplig kunskap före metafysisk. Men det finns inget som säger att vetenskaplig eller annan kunskap är huggen i sten, utan ibland kan en viss kunskapsstyp erkännas av en annan.³⁷

Språket är en viktig del av vår kommunikation. Ett visst ord kan betyda flera ting och även ha olika innebörder i vissa kulturer. Stier skriver om fyra kategorier av kommunikation, varav interkulturell kommunikation handlar om när personer med olika kulturella bakgrunder kommunicerar med varandra. Det sker ofta ömsesidiga missförstånd i sådana typer av kommunikation. Därför är det inte alltid säkert att kommunikationen som sker under olika kulturmöten till exempel leder till att båda parter har fått samma information, eller uppfattat samma fakta under konversationen.³⁸

Det går att diskutera om kulturmöten är passande som teori eller inte. Anledningen till mitt val av teori beror på att jag vill ta reda på elevernas syn och uppfattning om den svenska skolan. Eftersom jag använder mig av en fenomenologisk metodansats (vilket jag skriver om i metod delen) där man vill få fram de utforskade fenomenets essens, anser jag valet av teori som passande därför att kulturmöten förklarar bland annat hur människor med olika kulturella bakgrunder möter varandra, vilket läsaren kommer att få ta del av i metod delen samt analys delen. Jag vill pröva kulturmöten som teori för att försöka förstå elevernas perspektiv på den svenska skolan.

³⁶ Stier 2004, s. 99.

³⁷ *ibid.*, s. 79.

³⁸ *ibid.*, s. 38-41.

6. Metod

Jag har intervjuat både flickor och pojkar som går i IVIK på gymnasiet. Jag har totalt intervjuat sju personer, varav tre är pojkar och fyra är flickor. Anledningen till att jag har valt just elever från en IVIK-klass beror på att jag ska bli gymnasielärare och att detta nog kommer att beröra mig i framtiden, då jag förmodligen kommer att undervisa någon eller några nyanlända elever under mina år som lärare. Jag har valt just denna skola på grund av de kontakter jag har där.

Jag har använt mig av kvalitativa forskningsintervjuer för att samla in empirin, detta har skett enskilt med varje elev. I intervjuerna använder jag mig av semistrukturerade (halvstrukturerade) frågor för att kunna besvara frågorna i mitt syfte, och för att kunna analysera mina svar. Jag har använt en fenomenologisk metodansats, då tanken var att eleverna utifrån sina egna perspektiv skulle beskriva sin syn på den svenska skolan.³⁹

6.1 Kvalitativa intervjuer

Jan Trost, professor emeritus vid sociologiska institutionen i Uppsala universitet skriver i sin bok *Kvalitativa intervjuer*, att man kan känna igen kvalitativa intervjuer genom att de frågor som ställs i undersökningen ofta är enkla och raka, svaren man får på dessa enkla frågor är däremot ofta komplexa och innehållsrika. När man är klar med sina intervjuer sitter man där med ett rikt material som man kan finna intressanta mönster i, och även olika åsikter.⁴⁰ När man försöker ta reda på hur människor resonerar eller reagerar för att på så sätt försöka urskilja eller särskilja ett mönster ska man använda sig av en kvalitativ studie, vilket jag försöker göra.⁴¹

Då jag har intervjuat nyanlända elever som alla inte varit så bra på det svenska språket har jag använt mig av en låg grad av standardisering i mina intervjuer. Detta innebär att jag har

³⁹ Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend, *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur AB, Lund 2009, s. 42.

⁴⁰ Trost, Jan, *Kvalitativa intervjuer*. Studentlitteratur AB. Lund 2010, s. 25.

⁴¹ *ibid.*, s. 32.

formulerat mig efter den intervjuades språkbruk, och i vissa fall så har jag inte följt frågorna i den ordning de kommer, beroende på de svar jag får från de intervjuade. Jag har även haft följdfrågor som till exempel vad menar du? Kan du ge ett exempel, osv. för att få den intervjuade att utveckla sina svar på frågorna.⁴²

Kvale och Brinkmann skriver i *Den kvalitativa forskningsintervjun*, hur man i en kvalitativ forskningsintervju tillsammans, intervjuare och intervjuperson, skapar kunskap i ett socialt samspel med varandra. Intervjuarens färdigheter och kunskaper i ämnet spelar stor roll för den data som produceras fram genom intervjun. Det gäller att vara någorlunda insatt i ämnet för att ställa uppföljningsfrågor så att man kan följa upp intervjupersonens svar.⁴³

6.2 Fenomenologisk metodansats

I min undersökning har jag använt mig av en fenomenologisk metodansats för att studera och analysera min datainsamling.

När man använder den fenomenologiska metoden får man effektivt fram det utforskade fenomenets essens. Fenomenologi som metod är en strategi för kvalitativ forskning. Andrzej Szklarski som är docent vid institutionen för beteendevetenskap och lärande vid Linköpings universitet, menar att man som forskare vill ta reda på objektets betydelse för individen, och inte tvärtom. Som fenomenologisk forskare tar man hjälp av kontextuella tolkningar för att utforska meningsinnehållet i mänskliga erfarenheter. Man har ett induktivt förhållningssätt där empirin utgör utgångspunkten i studien.⁴⁴

Datainsamlingen vid en fenomenologisk metod går till genom att man tar hjälp av intervjuer eller självrapporter, det går även att kombinera dessa två.⁴⁵ Jag har valt att enbart använda mig av intervjuer eftersom jag anser att det är tillräckligt för att besvara mina frågor och mitt syfte.

⁴² Trost 2010, s. 39.

⁴³ Kvale & Brinkmann 2009, s. 98.

⁴⁴ Szklarski, Andrzej, 'Fenomenologi som teori, metodologi och forskningsmetod' i Fejes, Andreas & Thornberg, Robert (red), *Handbok i kvalitativ analys*. Liber, Stockholm 2009. S 106-110.

⁴⁵ *ibid.*, s. 111.

När man använder den fenomenologiska metoden så har man intervjuer som antingen är semistrukturerade eller ostrukturerade. Intervjuerna innehåller öppna frågor och ett samspel mellan intervjuare och informanterna.⁴⁶ Szklarski skriver att en central del av den fenomenologiska forskningsmetoden är hur man analyserar det insamlade empiriska materialet.⁴⁷ Dels ska man läsa igenom sitt material för att bedöma hur användbart det material man har är. Därefter ska man läsa igenom varje text (i mitt fall blir det transkriberingen) och sedan bryta ner den till mindre delar för att avgränsa meningsbärande enheter. Med meningsbärande enheter menar jag meningar eller ord som innehåller relevant information för mina frågor och mitt syfte i undersökningen. Sedan ska man utföra en detaljerad analys av de meningsbärande delarna, därefter ska man se till att få en struktur på det hela. Man ska alltså ta bort irrelevanta utsagor och radera upprepningar för att få en struktur på materialet. Slutligen ska man hitta centrala teman som finns i varje beskrivning.⁴⁸

Fenomenologin försöker i kvalitativa studier förstå sociala fenomen utifrån de medverkandes egna perspektiv och beskriva världen som den upplevs av dem. Verkligheten blir där vad människor uppfattar den som. Genom fenomenologin klargörs undersökningens livsvärld och det har kommit att tydliggöra förståelseformen i en kvalitativ forskningsintervju.⁴⁹

Genom en halvstrukturerad livsvärldsintervju försöker man förstå sig på undersökningens egna perspektiv på världen. Man försöker få beskrivningar där man kan tolka innebörden hos de fenomen som beskrivs av den intervjuades världsbild. Intervjun kan liknas vid ett vanligt samtal, men den är som sagt halvstrukturerad och innehåller inte slutna frågor. Man följer en intervjuguide och fokuserar på vissa teman och har vissa förslag till frågor. Man skriver ofta ut intervjun och det är den och inspelningen av intervjuerna som sedan blir det material som man analyserar.⁵⁰

⁴⁶ *ibid.*, s. 111.

⁴⁷ *ibid.*, s. 112.

⁴⁸ *ibid.*, s. 113-117.

⁴⁹ Kvale & Brinkmann 2009, s. 42.

⁵⁰ *ibid.*, s. 43.

Det finns en tablå med tolv aspekter i Kvale och Brinkmann som ger en sammanfattning av en kvalitativ forskningsintervju ur ett fenomenologiskt perspektiv som jag har följt.⁵¹ Där aspekterna består av; livsvärld, mening, det kvalitativa, det deskriptiva, det specifika, medveten naivitet, fokusering, mångtydighet, förändring, känslighet, mellanmänsklig situation och positivt upplevelse. Dessa är olika sätt som man kan förhålla sig till då man använder den fenomenologiska metodansatsen (eller metoden).⁵² Nedan följer en kortare beskrivning av några av de olika förhållningssätt jag har följt:

Mening – man vill komma åt centrala teman i intervjupersonens livsvärld som man söker beskriva och förstå meningen hos. Det gäller att ställa rätt följdfrågor för att få ett meningsfullt svar, den kvalitativa forskningsintervjun vill åt både faktaplanet och meningsplanet.

Det kvalitativa – Man vill åt kvalitativ kunskap, inte kvantitativ. Man arbetar alltså med ord och inte siffror. Målet är nyanserade beskrivningar där olika kvalitativa aspekter av intervjupersonens livsvärld berörs.

Det deskriptiva – man försöker få svar där intervjupersonen beskriver vad han/hon upplever, känner och tycker så exakt som möjligt. Kärnan ligger i att hitta nyanserade svar och beskrivningar på frågorna som ställs till den intervjuade.

Det specifika – man vill åt specifika handlingar och situationer, inte allmänna åsikter.

Medveten naivitet - den kvalitativa intervjun vill åt beskrivningar som är så fullständiga som möjligt.

Mångtydighet – man ska vara beredd på att den intervjuades uttalande ibland kan vara mångtydigt. Olika påståenden kan tolkas på olika sätt. Men den kvalitativa forskningsintervjun har man inte som mål att komma fram till entydiga teman.

⁵¹ ibid., s. 43-44.

⁵² ibid., s. 43-44.

6.3 Etiska ställningstaganden

Det är viktigt att forska, både för människans och samhällets utveckling. Men det finns ett krav på att forskningen som bedrivs inställs på väsentliga frågor och att den håller en hög kvalitet. För att detta ska gå att bedriva behöver man utveckla de kunskaper och metoder som finns. Samhällets medlemmar är berättigade skydd mot otillbörlig insyn, de får inte skadas, varken psykiskt eller fysiskt. Det är ett krav, och det är detta krav som är förutsättningen för forskningsetiska överväganden.⁵³

Eleverna jag har intervjuat har alla varit över 16 år vid tillfället, därför har jag inte behövt inhämta föräldrarnas samtycke i deras deltagande i mina intervjuer, utan det har räckt med deras egna godkännanden.⁵⁴ Alla informanterna har varit medvetna om att jag kommer att bevaka deras anonymitet inför andra, då jag intervjuar dem och vet vad dem heter och vilka de är. Jag har även i början av intervjuerna meddelat att jag kommer att fingera deras namn till andra, och att skolans namn eller plats i Sverige inte kommer att nämnas i uppsatsen.

Eleverna har även blivit informerade om att deras deltagande är frivilligt och att de när som helst under intervjun har rätt att avbryta sitt deltagande. Jag har även vid intervjutillfällena förklarat för informanterna, att de uppgifter som jag samlar in endast kommer att användas för min undersökning.⁵⁵

Alla elever har gett sitt samtycke till detta och jag fick lov av samtliga att spela in intervjuerna så att jag senare kunde transkribera det som framfördes under intervjuerna för att inte missa något viktigt som sas.

⁵³ Vetenskapsrådet, Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning, 2002, s. 5, <http://www.vr.se/download/18.7f7bb63a11eb5b697f3800012802/forskningsetiska_principer_tf_2002.pdf>.

⁵⁴ *ibid.*, s. 8.

⁵⁵ *ibid.*, s.7.

6.4 Bearbetning

I min undersökning har jag bearbetat de intervjuer jag har genomfört. Jag har bland annat transkriberat det sagda från bandspelaren ner på papper. Jag har även gjort mindre skriftliga korrigeringar då eleverna ibland använt talspråk och slang, för att texten ska få ett rätt språk.

På grund av elevernas språkkompetenser har jag även anpassat språket till deras nivå. Trost menar att det är bra om man kan tala med den intervjuade på sitt eget sätt. Jag ska alltså inte härma den jag intervjuar, utan försöka undvika främmande ord, och i det här fallet, tala så enkelt som möjligt för att de intervjuade ska förstå vad jag säger.⁵⁶ Vid något tillfälle där jag kunnat och som det har behövts har jag översatt ord på svenska till persiska. Eftersom persiska är mitt modersmål som jag talar och skriver flytande har jag även valt att sedan översätta dessa ord på svenska. Dock har jag låtit två av mina persisktalande vänner granska dessa ord för att se att de stämmer överens med den översättning jag har gjort, vilket enligt dem stämde.

Jag har även valt att inte ta med all information som givits mig under undersökningen för att jag inte ansett det relevant för mitt syfte, samt att jag känner att vissa utsagor kan bidra till igenkännande av samtliga deltagare.

6.5 Genomförande

Eleverna jag har intervjuat fick frågorna samma dag som jag intervjuade dem. Jag läste upp frågorna och hade sagt till dem innan att jag tänkte spela in det som sas på en bandspelare, vilket de gick med på. Alla intervjuerna ägde rum på deras skola, i deras eget klassrum och vid samma dag. Anledningen till varför vi satt i deras eget klassrum var för att jag ville skapa en trygg miljö, en plats där de kände sig hemma, och där vi kunde sitta ostört.⁵⁷

Jag skulle ha genomfört åtta intervjuer men två av eleverna dök aldrig upp. Min kontaktperson på skolan lyckades däremot få första villiga elev hon frågade att ta en av dessa

⁵⁶ Trost 2010, s. 102.

⁵⁷ Trost 2010, s. 65.

platser. Med tanke på att alla människor är olika, vissa pratar väldigt mycket och andra inte, så tänkte jag att jag även under mina intervjuer skulle få några som delade med sig mer än andra. Vilket även blev bevisat för mig då två av mina informanter talade mindre än dem andra.

6.7 Urval

Mitt urval har bestått av nyanlända elever i en IVIK-klass, oberoende av kön. Jag har valt ett bekvämlighetsurval då jag har valt en skola som jag sedan tidigare känner till, där jag tidigare har genomfört en undersökning, samt att jag känner personal på skolan. Personen jag kontaktade på skolan var även den som valde ut vilka jag skulle intervjua, här använde jag mig av snöbollsmetoden, då någon jag kände hjälpte mig finna elever som var villiga att ställa upp och bli intervjuade. Jag hade bett om elever som kunde tala någorlunda bra svenska, men att detta inte var ett krav. Däremot hade jag ett krav på att eleverna som skulle delta, skulle vara IVIK-elever, vilket alla var och är. Det finns en nackdel med detta bekvämlighetsurval, då de personer som man får tag på är säregna i vissa avseenden.⁵⁸

⁵⁸ Trost 2010, s. 140-141.

7. Analys och resultat

I denna del av avsnittet kommer jag att presentera mitt material och intervjuerna jag har genomfört. Som jag nämnt tidigare i uppsatsen så har elever ur IVIK-klasser svarat på mina intervjuer. Samtliga elever är mellan 16 och 19 år gamla. Jag kommer i bakgrundsinformationerna ange deras ålder och vilket land de ursprungligen kommer ifrån för att läsaren ska få en bredare bild av vilka som deltagit. Jag kommer även att ansluta innehållet till den teoretiska utgångspunkt jag har valt.

Eftersom att många av de som deltagit i intervjuerna bott i andra länder än deras föräldrars födelseland så kommer jag även kort att nämna detta i undersökningen i bakgrundsinformationsdelen.

7.1 Bakgrundsinformation

Hassan är en 18 årig pojke som är född och uppvuxen i Iran, hans föräldrar är ursprungligen från Afghanistan, men han själv har aldrig varit där. Han har bott i Iran i hela sitt liv och gick i skolan i Iran i sex år. Han flyttade till Sverige år 2004 och har gått i skolan i Sverige i sex år. Hassan började skolan i Sverige cirka två veckor efter att han och hans familj flyttade hit.

Nima är en 16 årig pojke som ursprungligen kommer från Iran, men som är född i Sverige. Han och hans familj flyttade tillbaka till Iran när han var ett litet spädbarn och bodde där i 14 år innan han år 2009 flyttade tillbaka till Sverige med sin mor och sina syskon. Han gick i skolan i Iran fram till årskurs åtta Han började i skolan cirka en månad efter att han flyttade tillbaka och då började han i en förberedelseklass.

Leila är en 17 årig flicka som är född och uppvuxen i Iran. Hon och hennes mor flyttade till Sverige för cirka ett år sedan. Hon gick i skolan i Iran i tio år, fram till den svenska motsvarigheten av gymnasieskolans årskurs två. Leila började i den svenska skolan några veckor efter att hon flyttat till Sverige, och då fick hon börja i en IVIK-klass.

Hibag är en 16 år gammal flicka som är född och uppvuxen i Somalia. Hon och hennes familj flyttade till Sverige år 2008. Hibag gick till och från i en koranskola i Somalia fram tills hon

var sex år gammal. Hon började i en förberedelseklass tre månader efter att hon flyttade till Sverige och går sedan ett år tillbaka i en IVIK-klass på gymnasiet.

Delina är en 16 årig flicka som är född och uppvuxen i Eritrea. Hon flyttade till Sverige med sin mor, men har fortfarande syskon kvar i hemlandet. Hon gick i skolan i Eritrea i nio år, från sex års ålder. Delina har bott i Sverige i ett år och fyra månader. Hon började i den svenska skolan cirka tre veckor efter att hon flyttat hit och började då i en IVIK-klass på gymnasiet.

Omid är en 19 årig pojke som är född i Afghanistan, men som flyttade till Iran när han var 12 år gammal. Han gick i en koranskola i sex år i Afghanistan, och han studerade i sju år i Iran, vid en skola som var tillägnad de Afghanska flyktingarna i Iran. Omid har bott i Sverige i ett år och tre månader och har gått i den svenska skolan i snart ett år. Han började skolan cirka fyra månader efter att han flyttade till Sverige.

Shadia är en 17 årig flicka som är född i Afghanistan, men flyttade till Iran med sin familj när hon var två år gammal. Hon flyttade till Sverige år 2010 med sin familj. Hon har tidigare gått i skolan i Iran, fram till Sveriges motsvarighet av gymnasieskolans årskurs ett. Shadia började i skolan i Sverige cirka en månad efter att hon flyttat hit. Hon fick då börja i en IVIK-klass.

7.2 De nyanlända elevernas syn/uppfattning om den svenska skolan innan de började där

Jag ville veta om eleverna visste något om den svenska skolan innan de började där, vad de hade för syn eller uppfattning. Hassan sa att:

Man tänkte aldrig på det, jag visste att det var annorlunda, men inget särskilt. Bara det att jag visste att man inte fick stryk och att det var blandat tjejer och killar i klassen.

Leila menade att hon inte hade hört något särskilt. Hon hade bara den uppfattningen att hon skulle börja i en Iransk skola där de undervisade svenska, men så var inte fallet. Även Delina sa att hon inte hade någon uppfattning om den svenska skolan. Hon berättade att det enda hon visste var att språket hette svenska. Omid hade hört lite om Sverige innan, eller om hela

västvärlden som han uttryckte det. Han sa: ”Jag visste inte hur skolsystemet var, men jag visste att det fanns fler möjligheter där. Man kan utvecklas, få ett jobb och tjäna pengar”. Vart eller från vem han hade hört detta sa han aldrig. Shadia berättade att hon inte ens tänkte på att hon skulle börja i skolan när hon skulle flytta hit. Hon trodde att hon skulle börja arbeta och tjäna pengar direkt.

Dessa elever hade antingen hört något eller inte ens tänkt på hur det egentligen var i den svenska skolan innan de började där. Omid som hade hört litegrann om västvärlden sedan innan, hade nog hört något från någon annan, eller sett och hört det genom media. Stier nämnde att människor i urminnes tid har mött på olika kulturer, och för dessa elever har det kanske skett omedvetet, att de helt enkelt inte tänkt på det just när de har stött på det.⁵⁹ I olika kulturer kanske man inte värderar andra kulturer så pass att man väljer att lära känna dem. Stier nämner ju att människan är och varit fientlig mot det okända, vilket kan vara en orsak till varför dessa elever inte intresserat sig, eller självmant valt att ta reda på Sveriges utbildningssystem innan de flyttat hit.⁶⁰

Det Nima däremot hade hört var att det var annorlunda, hans kusiner i Sverige hade berättat lite om den svenska skolan för honom, han sa:

I Iran har man gymnastik varje dag innan lektionsstart, det är det jobbigaste jag har varit med om. Men i Sverige var det inte så, sa mina kusiner. En av dem berättade också att flickor och pojkar går i samma klass i Sverige, och det tyckte jag var jättebra och roligt. Jag tyckte också att det skulle bli spännande att lära sig ett nytt språk.

Nima var glad över att få slippa morgongymnastiken, och han tyckte det skulle bli roligt att klasserna skulle vara könsblandade. Stier förklarar hur vi människor inte alltid är obekanta med det som är annorlunda.⁶¹ I Nimas fall, så har han aldrig gått i skolan med flickor, vilket han skulle få göra när han flyttade hit. Stier menade att vi låter vår främlingsfientlighet träda

⁵⁹ Stier 2004, s. 15.

⁶⁰ *ibid.*, s. 125.

⁶¹ *ibid.*, s. 125.

fram när vi möter något vi upplever som annorlunda.⁶² Men Nima var glad och tyckte att det skulle bli roligt att få gå i skolan med flickor, jag tolkade det han sa som något positivt och inte något negativt, som det fientliga då skulle vara.

Även Hibag hade en annorlunda syn på den svenska skolan, hon berättade att hon var orolig och att hon hela tiden undrade hur det skulle vara att gå i en klass full av svenska elever som kunde språket, vilket hon inte kunde. Hon trodde att det fanns fördomar och tänkte att i Sverige så är dem kristna, och att de kommer att skratta åt hennes själ på huvudet. Hon sa även att hennes pappa hade berättat lite om den svenska skolan:

Pappa berättade att det inte var lätt i den svenska skolan. Man trodde hela tiden att det skulle vara lätt, och att man skulle lära sig språket snabbt och tjäna så mycket pengar. Men det är inte så i verkligheten. Man måste ha mycket tålamod och kämpa.

Stier förklarar hur människan har fördomar mot det som är främmande, och det kan man känna igen i det som Hibag berättar, när hon nämner att hon trodde det fanns fördomar mot henne.⁶³ Man kan tolka det som att Hibag själv har fördomar, då hon tror att kristna människor inte gillar människor som bär själ. Hon har nog en kunskap om kristna, vilket inte behöver gälla för alla kristna människor, precis som Stier skriver, vilket kan vara orsaken till varför Hibag trodde som hon gjorde.⁶⁴ Möjligen har hon hört, sett eller kanske stött på någon kristen som har behandlat henne eller någon i hennes närhet, annorlunda just för att hon eller någon annan bär själ.

7.3 De nyanlända eleverna syn/uppfattning om den svenska skolan idag

Hassan sa att han tyckte att den bild han hade av den svenska skolan förut stämmer ganska bra in på den han har just nu. Han menade att han blivit ganska så van och inte tänkte på det

⁶² ibid., s. 125.

⁶³ ibid., s. 104-105.

⁶⁴ ibid., s. 105.

egentligen. Enligt Hassan så har man fler chanser till att bli något i Sverige, eftersom skolan ger en den möjligheten då man kan utvecklas och att man lättare får arbete i Sverige.

Hassan som har bott längst i Sverige av alla de som jag har intervjuat, har tagit till sig den svenska kulturen mest och har därför blivit van vid den svenska skolan. Han hade inte någon särskild bild eller uppfattning av hur skolan skulle vara innan han flyttade hit och nu så är han van vid det svenska skolsystemet. Stier förklarade hur vi människor genom samspel gör oss av med gamla tankemönster och istället ersätter dem med nya, kanske är det därför som Hassan känner att han är van vid den svenska skolan idag.⁶⁵ Eftersom vi inte vet mer om Hassans tidigare liv i Iran, så vet vi inte heller om han har något i sitt förflutna som han vill bli av med, och att det är därför han har anpassat sig till den svenska skolan och känner att han är van vid systemet. Stier menar ju att vi människor i barndomen och i ungdomsåren tar till oss och lär oss om andra kulturer. Eftersom Hassan var så ung när han flyttade till Sverige lärde han sig den svenska kulturen snabbt och gjorde sig kanske av med de gamla inlärdade beteenden och tankemönster som han hade från sin gamla kultur, och antingen blandade de med sin nya (den svenska) eller kanske ersatte dem helt.⁶⁶

Nima berättade att han tyckte att vissa uppfattningar han hade om den svenska skolan var de samma som innan, bland annat att man slapp morgongymnastiken och att han tyckte att lärarna var bra. Varför frågade jag, varför tycker du att lärarna är bra? Nima svarade:

Lärarna lär oss bättre här. I Iran så struntar de i om du inte lär dig något, de fortsätter med lektionen. Om man vill ha extra hjälp så måste man betala för det. Men inte här, här lär lärarna bättre och man förstår mer.

Leila som trodde att hon skulle börja i en Iransk skola där man lärde sig svenska skrattade åt min fråga om hennes syn eller uppfattning om den svenska skolan hade förändrats nu när hon börjat i skolan. Hon sa: ”Nu vet jag att man inte går i en Iransk skola, jag tycker att allt är bra förutom kunskapsnivån i den svenska skolan.” Jag ville att Leila skulle utveckla sitt svar och frågade om hon kunde precisera sig. Leila svarade:

⁶⁵ *ibid.*, s. 85.

⁶⁶ *ibid.*, s. 85.

Nivån här är väldigt låg och jag hade bara ett år kvar av mina studier i Iran, och nu när jag börjat här har jag fått börja om från årskurs nio. Jag har hamnat efter med två år. Jag kan redan allt de undervisar om här, det är bara språket som jag inte kan. Jag har sagt det till lärarna också.

Nima och Leila har en annorlunda syn på undervisningen i Sverige. Nima tycker att lärarna är bra och undervisar på ett sätt så att man lär sig, ”man hänger med helt enkelt”, sa han. Medan Leila menar att kunskapsnivån är för låg. Visserligen kommer de båda ursprungligen från samma land, men de verkar ha en vitt skild uppfattning när det gäller kunskapssynen i Sverige. Stier förklarar hur olika kulturer ser på kunskap.⁶⁷ Som jag skrev tidigare så nämnde även Stier att man inte behöver ha samma kultur bara för att man bor i samma land, det räcker med att en bor i staden och den andra på landsbygden (eller olika städer). Detta kan vara förklaringen till varför deras bild av kunskapsnivån skiljer sig.

Hibag som var rädd för fördomar som skulle finnas i den svenska skolan svarade att den bild hon hade innan alltså inte stämmer överens med den hon har idag. Hon menade att eleverna i skolan hade accepterat henne som hon var och sa:

Nu när jag har lärt mig språket ser jag att det inte spelar någon roll om jag har sjal eller är svart. Alla är likvärdiga. Jag ser alla dem andra eleverna som mina syskon, det spelar ingen roll vilket land man kommer ifrån, eller vilken religion man har. Vi alla pratar med varandra.

Stier nämnde att människor har fördomar gentemot andra människor och kulturer,⁶⁸ det var precis det som Hibag trodde svenskarna skulle ha mot henne, och som egentligen hon också hade gentemot svenskarna. Men när Hibag lärde känna de svenska eleverna märkte hon att de var precis som hon själv. Stier menar att man ska lära känna människor för att förstå varför de handlar som de gör, vilket verkar vara det som Hibag har gjort.⁶⁹ Hon har lärt känna

⁶⁷ *ibid.*, s. 79.

⁶⁸ *ibid.*, s. 28.

⁶⁹ *ibid.*, s. 55.

människor med andra kultur- och religionstillhörigheter, och märkt att vi människor inte är så olika. Hibag ser alla andra elever som sina jämlingar, sina syskon. Hon jämför dem med något hon känner igen, vilket gör att hon anpassar sig till deras kultur, och menar att de andra anpassar sig till hennes när de accepterar varandra.

Delina som inte hade någon uppfattning alls sa bara att hon var nöjd med den svenska skolan. Hon tyckte att allt som hon kräver av en bra skola finns i Sverige. För henne var det överkligt att hon skulle ta till sig den svenska kulturen, men hon märkte att med tiden så kändes den bekväm och hon accepterade den som sin egen. Det som hon tyckte var bra med den svenska skolan som hon inte visste om sedan tidigare, var att man i Sverige har gratis lunch och fler och längre raster, vilket man inte har i Eritrea. Hon sa också att hon tyckte att klassrummen var stora, och att det var bra att det inte finns så många elever i ett klassrum som de gör i Eritrea. ”Skolan i Sverige är bättre än i Eritrea, där kan de sitta 50-60 elever i ett litet klassrum”, sa Delina. Stier nämnde att vi bland annat i ungdomsåren lär oss om kulturen. För Delina var det överkligt att hon skulle anpassa sig till den svenska kulturen, men med tiden så tog hon till sig den. Stier menar att vi gör så för att vi samspekar med varandra, därför att vi ska fungera ihop och för att vi vill bli en del av en gemenskap.⁷⁰ Det är när vi blir en del av denna gemenskap som vi känner oss hemma och trygga, och det bidrar till att vi tar till oss den (inte längre så) främmande kulturen lättare.⁷¹

Shadia som inte ens tänkt att hon skulle börja i skolan när hon flyttade till Sverige, var nu glad att hon gjort det, ”hur skulle jag annars lära mig språket”, sa hon och skrattade. Vidare så berättade hon att hon även fått fler vänner här i Sverige, till och med pojkar. I Iran så går flickor och pojkar i separata skolor och man måste ha sjal på sig när man vistas utomhus eller bland främmande män. ”Här är det fritt och man behöver inte det, vilket är skönt”, sa hon.

Omid som visste lite om västvärlden sedan innan berättade att han till en viss del tyckte att den bild han hade av den svenska skolan, stämmer överens med den han har idag. Jag ville att han skulle precisera sig, så han berättade att han hela tiden jämförde skolan här med skolan i Iran. Han sa:

⁷⁰ Stier 2004, s. 85.

⁷¹ *ibid.*, s. 22-26.

Jag tycker att man är mer bekväm med lärarna här än med de i Iran. Man får en bra relation till lärarna. Jag tycker också att upplägget av lektionerna och allt annat är mycket bättre här. Man följer tiden och går även längre tid i skolan, där går man fyra till fem timmar om dagen, medan man går åtta timmar i skolan i Sverige, vilket är bättre.

7.4 De nyanlända elevernas åsikter om bemötandet av den svenska skolan

Jag ville veta vad eleverna tyckte om bemötandet de fick av den svenska skolan, och för att ta reda på det frågade jag dem om deras första möte. Hassan svarade att han inte mindes så mycket. Han kom ihåg att han träffade några lärare och rektorn på skolan, samt att de hade en tolk med sig, så att han och hans mamma skulle förstå vad som sas. Mer kommer han inte ihåg.

För Shadia såg det annorlunda ut och hon mindes allt väl med tanke på att det inte hände för så länge sen, som det gjorde för Hassan. Hon sa att hennes moster hade följt med henne, eftersom att hon kunde språket och även kände till skolsystemet, då hon själv har barn som går i den svenska skolan. Hon fick träffa sin lärare och de hade suttit ner och pratat om hur skolan i Sverige var, hur man betedde sig där, och hur en skoldag kunde se ut. Shadia hade också frågat väldigt mycket och kände att hon hade fått svar på sina frågor. Därför så tyckte hon att hon fått ett väldigt bra bemötande. Hibag tyckte att det bemötande som hon fått var bra, hon tyckte inte att man skulle ändra på något. Jag frågade hur detta bemötande hade sett ut och hon svarade snabbt med att säga: ”bra”. Även Delina menade att det bemötande hon fått varit bra:

Jag hade min mamma med mig, och eftersom att jag kan engelska så pratade läraren engelska med mig och berättade hur skolan fungerar. Jag förstod allt och tyckte att läraren verkade jättesnäll.

Bemötandet som dessa tre flickor fått, gick enligt dem själva till på ett positivt sätt. Shadia hade med sig någon som kunde språket, och Delina pratade engelska med läraren, så båda

förstod allt som sas. Hibag berättade inte så mycket om det bemötande hon fått, det kan bero på att hon inte förstod frågan riktigt eller att hon inte hade så mycket att säga. Stier nämnde hur viktigt språket är för vår kommunikation, och att vi inte alltid förstår varandra trots att vi talar samma språk. Han menar att vi i vårt bakhuvud måste tänka på att alla inte uppfattar eller förstår saker och ting på samma sätt⁷². Alla dessa tre flickor kommer från olika länder, så de kanske uppfattar det som sas under mötena på olika sätt, eftersom vissa ord kan ha olika betydelser i olika kulturer. Det kan även vara en av orsakerna till varför Hibag inte svarade fullt ut på min fråga.

Nima som har bott i Sverige i tre år, upplevde samma sak som Hassan. Han kom inte ihåg så mycket. Han mindes bara att han satt i ett rum med sin mamma och att några lärare satt med dem och berättade om den svenska skolan. Det han minns mest var att de talade om för honom att man inte mobbar andra elever i den svenska skolan, vilket han tyckte var bra. Det han däremot tyckte att den svenska skolan kunde bli bättre på sa han var:

Det behöver ständigt utvecklas tror jag. När man börjar skolan som nyanländ i Sverige, så får man bara lära sig svenska och jag tycker nivån är väldigt låg och det tar jättelång tid att förstå. Om de kräver något så gör jag det men om de inte gör det så gör jag inte det. Det är svårt att komma någon vart när alla elever har olika nivåer av språkkunskap vilket leder till att de som är duktiga inte utvecklas i rätt nivå. Jag har klagat på det också, så nu har de flyttat upp mig.

Nima nämnde att hans lärare hade talat om för honom att man inte får mobba andra elever i skolan, detta var något som han mindes väl, vilket går att tolka som att det är något nytt för honom. Stier skrev hur samspel mellan människor lär oss om nya kulturer, och att vi på så sätt lär in nya beteenden.⁷³ Läraren som berättat att man inte mobbar i den svenska skolan har fått Nima att förstå hur man beter sig i Sverige, vilket är en del av den svenska kulturen. Stier menar att vi genom att lära oss om varandra, bättre kan förstå och anpassa oss till andra.⁷⁴ Vilket Nima gjort och gör, då han accepterat det faktum att man inte mobbar, vilket betyder att han väljer att lära in detta förhållningssätt från den nya kulturen.

⁷² Stier 2004, s. 39-41.

⁷³ *ibid.*, s. 85.

⁷⁴ *ibid.*

Leila tyckte att det bemötande hon fick var bra, det påminde om de andra elevernas bemötande. Hon fick träffa några lärare och hade sin mor och en tolk med sig. Men hon var inte nöjd med helheten ändå, sa hon. Hon menade att det inte var bra att det fanns elever som kunde samma språk som henne i klassen. Detta för att hon och även de andra som talade samma språk drogs till varandra, vilket bidrog till att de talade modersmålet istället för svenska. Leila menade att de var där för att lära sig svenska, hon sa även:

Om det fanns svenskar i min klass hade det tvingat mig och prata svenska och då tror jag att man lär sig snabbare. Annars sitter man med de som kan samma språk (persiska) och lär sig ingenting.

Omid hade samma åsikter som Leila angående bemötandet av honom. Först så sa han att han inte kunde komma på något särskilt, men efter en stunds tänkande sa han att det inte var så bra att man hamnade i en skola där så många pratar samma språk. Han menade att det bidrar till att man inte lär sig det svenska språket så bra eftersom man hela tiden umgås med de som pratar samma modersmål. Detta gör att man då inte använder svenskan som man skulle bli tvungen att göra om det fanns elever med olika modersmål i klassen, så de inte kunde prata samma språk med varandra. Omid menade att man hellre skulle sätta elever med olika modersmål i klasserna så att man lärde sig svenska, han sa:

De skulle istället bli tvungna att prata svenska vilket skulle leda till att de lär sig språket snabbare. Man sätter sig bredvid de som pratar samma språk och börjar prata sitt hemspråk istället för svenska.

Både Leila och Omid känner att de inte lär sig det svenska språket i den takt som de borde, därför att många i deras klasser talar samma modersmål. Stier hävdar att människor med samma kulturella behörighet känner en ”trygghet” när de träffar människor med samma kulturella bakgrund som de själva, och att de då skapar grupper där man delar samma normer och värden.⁷⁵ Vilket båda dessa elever otalat medger, då de säger att de umgås med folk som talar samma modersmål som de själva. Detta kan vara riskabelt för dessa elever då deras språkutveckling stannar upp och kanske inte utvecklas i den takt som det ska, och kan vara

⁷⁵ Stier 2004, s. 97-99.

orsaken till varför nyanlända elever stannar kvar i förberedelse- eller IVIK-klasser så länge. Detta är även något som man har studerat tidigare och många lärare i de reguljära klasserna menar att eleverna som flyttas från IVIK till de vanliga klasserna inte behärskar det svenska språket tillräckligt bra för att följa med i undervisningen.

8. Sammanfattning och diskussion

Syftet med min undersökning har varit att försöka ta reda på vilken syn och uppfattning som de nyanlända eleverna hade och har om den svenska skolan. Jag ville också ta reda på om eleverna hade någon åsikt eller några synpunkter på de bemötande de fick av skolan då de började där, och om de menade att detta bemötande kunde förändras på något sätt, eller om det var bra som det var.

De nyanlända eleverna hade rätt så olika syn och uppfattningar om den svenska skolan innan de började där. De som hade hört något, eller de som hade en viss uppfattning menade att de förväntade sig något positivt av den svenska skolan. Omid nämnde att han förväntade sig att det skulle finnas fler möjligheter, att han lättare skulle få ett arbete efter sina studier, och tjäna pengar. Hibag däremot var rädd för fördomar och trodde att hon skulle bli retad för sin själ. Hennes uppfattning var att det fanns fördomar i Sverige. Några tyckte att det skulle bli intressant att gå i en skola där flickor och pojkar går i samma klass, vilket inte är en verklighet för många av eleverna i deras hemländer.

Elevernas syn och uppfattning om den svenska skolan idag såg annorlunda ut jämfört med hur den hade sett ut innan, detta gällde för alla elever som deltog i intervjuerna. Hassan tyckte som Omid att skolan skulle hjälpa honom att få ett bra arbete där han kunde tjäna pengar, vilket han inte visste och trodde innan han flyttade till Sverige. Nima menade att den uppfattning han hade om den svenska skolan stämde, han slapp morgongymnastiken, flickor och pojkar går i samma klass och han hade upptäckt att svenska lärare var hjälpsammare än de i Iran. Det tyckte även Omid, han menade att lärarna i Sverige, precis som han hade hört det, gav honom större möjligheter att utvecklas som individ. Leila däremot, som trodde att hon skulle börja i en iransk skola där de lärde ut svenska blev chockad när hon insåg verkligheten. Hon vart besviken och klagade på undervisningsnivån, och menade att den var högre i Iran, och att hon kände att hon hamnat efter i Sverige. Hibag insåg att de fördomar hon trodde fanns mot henne, inte var sanna.

Samtliga elever hade fått liknande bemötande av skolorna vid antagningen. Alla blev de mottagna av någon eller några lärare, och de flesta hade en tolk med sig. Hassan mindes inte så mycket, Shadia var nöjd med sitt bemötande och det var även Hibag och Delina. Nima

tyckte att det var bra att läraren hade pratat om mobbning, men han var missnöjd med hur man placerade elever med olika språkkunskaper i samma klass, och menade att det var dåligt för språkutvecklingen. Leila och Omid tyckte att det var dåligt att de hade hamnat i klasser där många elever talade samma modersmål som de, och menade att de hämmade deras språkutveckling, därför att de av bekvämlighetsskäl umgicks med folk som talade samma språk som de själva. Att så många elever med samma modersmål hamnar i samma klasser kan nog skolorna inte rå för, det är kommunerna som tar emot eleverna, och i mån av plats så placeras eleverna ut i olika skolor. Därför blir det svårt att placera nyanlända elever i klasser där elever med olika etniciteter befinner sig. Jag tror även att det är en fråga om de ekonomiska resurser som finns på skolan. Om det fanns mer pengar kanske man skulle satsa på att dela upp dessa elever i olika klassrum. Men det är lättare sagt än gjort i många fall. Wigg nämner kartläggningar där man har kommit fram till att många nyanlända elever ses som en homogen grupp, där alla har placerats i samma klass, och där undervisningsnivån är densamma för samtliga, vilket även Skolinspektionens granskning visar på.⁷⁶ Detta har bevisats i denna undersökning, då ungefär hälften av de intervjuade bekräftar detta. Eleverna lär sig inte det svenska språket just för att så många med samma modersmål befinner sig i samma skola eller klassrum. Det har även Skolinspektionen bekräftat i sin undersökning då det visat sig att många nyanlända elever är isolerade från svenskfödda elever, eller att de placeras i lokaler som ligger en bit från skolan.⁷⁷

Det har även visat sig att alla dessa elever bemöts på likande sätt, vilket tidigare forskning menar är ovanligt. Utifrån de granskningar som har gjorts har man kommit fram till att bemötandet ser olika ut, beroende på skola och kommun. Det som inte framgår i min undersökning är om dessa elever faktiskt har gått i samma skolor vid introduktionstillfället eller om det skett i samma kommun, vilket kan vara orsaken till att de haft liknande bemötanden. I min undersökning har det även visat sig att dessa elever har fått börja skolan ganska så snart efter att de flyttat till Sverige, som längst en månad, vilket den tidigare forskningen som Bunar undersöker kommer fram till att det är något ovanligt. Då deras undersökningar visar på en lång och trasslig väntetid för dessa elever att ens få kontakter med en skola.⁷⁸ Hassan som har tillbringat hela sin svenska skoltid i en förberedelseklass, eller

⁷⁶Wigg 2008, s. 10-11.

⁷⁷Skolinspektionen 2009:03, s. 15-16.

⁷⁸Bunar 6:2010, s. 65-67.

IVIK-klass är ett exempel på hur nyanlända elever kan fastna kvar i flera år innan de flyttas till en av de reguljära klasserna. Jag tror att det kan finnas flera förklaringar till detta. Han kanske inte klarar av målen eller inte är tillräckligt studiemotiverad. Bunar har kommit fram till att lärarna i de reguljära klasserna ofta anser att dessa elever inte behärskar språket och att det bidrar till att eleven hamnar efter och inte hinner med i undervisningen, och att man därför skickar tillbaka dessa elever till förberedelseklasserna.⁷⁹ Jag anser att man som lärare bör vara medveten om vilken nivå ens elever befinner sig på innan man skickar iväg dem till de reguljära klasserna. Är man säker på att en elev når målen och behärskar språket tillräckligt, så att man flyttar över eleven till den reguljära klassen, men att eleven senare skickas tillbaka, så ska man diskutera med den andra läraren och komma fram till vad som är de orsakande faktorerna till varför han/hon anser att eleven bör skickas tillbaka till förberedelseklassen. Kanske är det kommunikationen det är fel på. Min uppfattning är att det kan bero på ekonomiska resurser eller på lärarnas kompetenser. De vet kanske inte hur man ska handskas med nyanlända elever. Som Stier skriver, så finns det även kulturella grupper.⁸⁰ Så som jag ser det så har förberedelse- och IVIK-klassen en egen kulturellgrupp, och den reguljära sin egen. Stier menar ju att kunskap ses på olika sett av olika kulturer, eventuellt är det vad som skiljer dessa lärare åt, hur de värderar kunskapen som gör det möjligt för dem att värdera den nyanlända elevens kunskapsförmåga efter.⁸¹

Något som Nima kritiserade var att han tyckte att undervisningsnivån i skolan för de nyanlända eleverna var låg, därför så tyckte han att den svenska skolan behöver utvecklas. Jag tolkar det han säger om utvecklingen att skolan behöver förbättra introduktionen för eleverna, att det bör finnas ett bättre mottagande där man ser efter varje elevs kunskaper. Han nämner att utvecklingen går trögt, vilket också nämns i kvalitetsgranskningen som Skolinspektionen har utfört, då man kommit fram till att det saknas kartläggningar av elevernas kunskaper, och att man främst fokuserar på det svenska språket, som även Wigg nämner.⁸² Jag tycker att det är paradoxalt, då det i många fall är en självklarhet att eleven inte behärskar det svenska språket precis då han eller hon har flyttat till Sverige.

⁷⁹ Bunar 6:2010, s. 110.

⁸⁰ Stier 2004, s. 29, 99.

⁸¹ Stier 2004, s. 37.

⁸² Wigg 2008, s. 10.

I sin helhet kan jag konstatera att de nyanländas syn och uppfattning om den svenska skolan innan de flyttade hit var någorlunda positiv. Denna syn och uppfattning som de hade stämde ganska bra överens med den de har idag, men för dem som det inte gjorde det berodde de på hur de hade blivit bemötta, eller på grund av något annat. Antingen menade de att de berodde på att det fanns för många med samma modersmål i klassrummet, eller att undervisningsnivån var för låg. Bemötandet de fått såg snarlikt ut för samtliga, och även här var det några som påpekade eller menade att man behöver utveckla introduktionen så att elever med liknande kunskapsnivå hamnar i samma klass.

Jag vill föreslå vidare forskning i området för att försöka förbättra situationen som dessa nyanlända elever befinner sig i, om man lyssnar på dem kanske man kan komma fram till en bättre lösning på hur man på ett passande sätt kan integrera dessa elever i samhället och utveckla deras språkkunskaper så att de inte hamnar efter i undervisningen, och snabbare kan flyttas till de reguljära klasserna.

9. Litteratur och källförteckning

Bunar, Nihad, *Nyanlända och lärande – en forskningsöversikt om nyanlända elever i den svenska skolan*. Vetenskapsrådet, Rapportnummer 6:2010.

Szklarski, Andrzej, 'Fenomenologi som teori, metodologi och forskningsmetod' i Fejes, Andreas & Thornberg, Robert (red), *Handbok i kvalitativ analys*. Liber, Stockholm 2009.

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend, *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur AB, Lund 2009.

Skolinspektionen. *Utbildning för nyanlända elever– rätten till en god utbildning i en trygg miljö*. Övergripande granskningsrapport 2009:3.

Skolverket, *Allmänna råd för utbildning av nyanlända elever*. Stockholm 2008.

Stier, Jonas, *Kulturmöten – En introduktion till interkulturella studier*. Studentlitteratur, Lund 2004.

Trost, Jan, *Kvalitativa intervjuer*. Studentlitteratur AB, Lund 2010.

Wigg, Ulrika, *Bryta upp och börja om – berättelser om flyktingskap, skolgång och identitet*. Linköpings Universitet 2008.

Elektroniska källor:

Nationalencyklopedin, *Kulturmöten*, hämtad 2012-01-03. <<http://www.ne.se/kulturmöten>>

Skolinspektionen, *Så gjordes granskningen*, 2011-01-11, hämtad 2012-01-01.

<<http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Genomforda-kvalitetsgranskningar/Nyanlanda/Sa-gjordes-granskningen/>>

Skolverket, *Nyanlända barn och ungdomar*, 2011-02-14, hämtad 2011-12-15.

<http://www.skolverket.se/skolutveckling/nyanlanda_barn_och_ungdomar>

Skolverket, *Om nyanlända elever*, 2010-08-05, hämtad 2011-12-15.

<http://www.skolverket.se/skolutveckling/nyanlanda_barn_och_ungdomar/allmanna_rad>

Vetenskapsrådet, *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*, 2002, tillträdesdatum 2012-01-01.

<http://www.vr.se/download/18.7f7bb63a11eb5b697f3800012802/forskningsetiska_principer_tf_2002.pdf>

10. Bilaga

Intervjuguide – nyanlända elever

Bakgrundsfrågor

Hur gammal är du?

Vart är du född? I vilket land bodde du innan du flyttade till Sverige?

Hur ser din familj ut (vilka består den av)?

Har du gått i skolan i ditt hemland? Om ja, i hur många år och hur såg skolan ut där, om nej varför inte?

När kom du/ni till Sverige (hur länge har du/ni bott här)?

Frågor kring mötet med den svenska skolan

Hur länge har du gått i den svensk skola?

Hur trivs du i skolan?

Vad hade du för bild/uppfattning av den svenska skolan innan du började där?

Kan du beskriva hur (och när) ditt första möte med den svenska skolan var?

Tycker du att den bild/uppfattning du hade av den svenska skolan stämmer överens med den du har idag?

Finns det något du tycker är bra med den svenska skolan?

Finns det något du tycker är mindre bra (dåligt) med den svenska skolan?

Finns det något du tycker den svenska skolan kan bli bättre på när det gäller bemötandet av er nyanlända?